

2^η Έκθεση Παρακολούθησης της Περιφερειακής Εξειδίκευσης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (1/1/2024 - 31/12/2024)

Υπεύθυνος φορέας:
Δομή Στήριξης RIS ΠΤΑ Δυτικής Μακεδονίας

Φεβρουάριος 2025

1. Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

Στο κεφάλαιο αυτό της Έκθεσης παρουσιάζεται οποιαδήποτε αναθεώρηση της Περιφερειακής Εξειδίκευσης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΠΕ-ΕΣΕΕ) στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας κατά το έτος 2024. Επίσης, καταγράφεται συνοπτικά η πορεία υλοποίησης της ΠΕ-ΕΣΕΕ από τη διενέργεια της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ) έως την ολοκλήρωση των σχετικών δράσεων.

Στη διάρκεια του 2024 δεν πραγματοποιήθηκε κάποια αναθεώρηση της Περιφερειακής Εξειδίκευσης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΠΕ-ΕΣΕΕ) στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.

Η Δομή Στήριξης RIS του Π.Τ.Α. Δυτικής Μακεδονίας το Σεπτέμβριο του 2021 διαμόρφωσε το 1^ο Σχέδιο Περιφερειακής Διάστασης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, στο οποίο βασίστηκε η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027 (Ιούνιος 2022) και στο οποίο περιλαμβάνονται οι εξής τομείς:

- Αγροδιατροφική Αλυσίδα
- Περιβάλλον, Βιώσιμη Ανάπτυξη και Κυκλική Οικονομία
- Αειφόρος Ενέργεια
- Γούνα
- Δημιουργικές, πολιτιστικές βιομηχανίες – Έξυπνος και βιώσιμος Τουρισμός
- Βιομηχανική Παραγωγή, Υλικά και Κατασκευές
- Ψηφιακές Τεχνολογίες (Οριζόντια)

Είναι όμως απαραίτητο να επισημανθεί ότι εκκρεμεί η συμπερίληψη του τομέα προτεραιότητας «Αειφόρος Ενέργεια» στην αποτύπωση της Εθνικής Στρατηγικής σε ότι αφορά την περιφερειακή της διάσταση για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, καθώς, εκ παραδρομής προφανώς (σχετική αλληλογραφία με την υπηρεσία σας στις 28/04/2023) , δεν είχε συμπεριληφθεί στο κείμενο όπως αυτό δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ έγκρισης της ΕΣΕΕ (3359/30-06-2022). Σε κάθε περίπτωση αναφέρουμε ότι στόχος και του Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ) είναι η ενίσχυση του διεθνούς ρόλου της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας ως ενεργειακού κέντρου και η ανάδειξη της σε εναλλακτικό ενεργειακό κόμβο. Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί ότι στις 19/9/2024 εγκρίθηκε η παροχή στοχευμένης

Τεχνικής Υποστήριξης από τη DG REGIO¹ για να υλοποιήσει ΔΕΑ στον τομέα της Αειφόρου Ενέργειας στις αρχές του 2025.

Από τη διενέργεια των Διαδικασιών Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ) των προηγούμενων ετών, στη διάρκεια του 2024 και από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Δυτική Μακεδονία» εκδόθηκαν 4 προσκλήσεις στην προτεραιότητα 1 [Ενίσχυση των υποδομών και δομών στήριξης της ΕΤΑΚ] και από 1 πρόσκληση στις προτεραιότητες 4Α (Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΤΠΑ)) και 5 [Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη των αστικών περιοχών και της υπαίθρου (ΕΤΠΑ)]. Στις παραπάνω προσκλήσεις εντάχθηκαν 15 έργα, εκ των οποίων τα 13 αφορούν μεταφερόμενα έργα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου.

2. Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται συγκεντρωτικά τα αποτελέσματα της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ) στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας κατά τη χρονική περίοδο που καλύπτει η Έκθεση (το 2024). Ειδικότερα καταγράφονται:

- Ο αριθμός κύκλων ΔΕΑ που διενεργήθηκαν στην Περιφέρεια,
- Οι τομείς προτεραιότητας που αφορούν,
- Οι συμμετέχοντες (ανά φορέα της τετραπλής έλικας και ανά τομέα προτεραιότητας),
- Τα αποτελέσματα (βασικά χαρακτηριστικά των επιλογών που διαμορφώθηκαν, τομείς στους οποίους εντάσσονται, προσκλήσεις/ δράσεις που σχεδιάστηκαν ως αποτέλεσμα της ΔΕΑ).

Συνοπτική παρουσίαση των κύκλων ΔΕΑ στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας έτους 2024	
Αριθμός κύκλων ΔΕΑ	Στη διάρκεια του 2024 δεν πραγματοποιήθηκε κανένας κύκλος διαβούλευσης σε κανέναν τομέα προτεραιότητας.
Μεθοδολογία	Συνοπτική περιγραφή της μεθοδολογίας που χρησιμοποιήθηκε για τη διενέργεια της ΔΕΑ στην Περιφέρεια: πλατφόρμες καινοτομίας, συμβουλευτικές ομάδες, θεματικές ομάδες εργασίας, εργαστήρια, διαβουλεύσεις κ.λπ.
Αποτελέσματα	Τομείς προτεραιότητας, βασικά χαρακτηριστικά των επιλογών που διαμορφώθηκαν
	Αναγκαίες Δεξιότητες
	Δυνατότητες Εξωστρέφειας
	Είδος Δράσεων/ Εργαλεία Πολιτικής
Συμμετοχή φορέων της 4πλης έλικας	Αριθμός φορέων που συμμετείχαν (ανά φορέα της τετραπλής έλικας και ανά τομέα προτεραιότητας). <u>Δείκτης Εκροής:</u> Συμμετοχές θεσμικών φορέων σε διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης.

¹ Western Macedonia (EL): Support on the Entrepreneurial Discovery Process in the priority area of energy – Ref Ares 92024)6633444 -19/9/2024

Συνοπτική παρουσίαση των κύκλων ΔΕΑ στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας έτους 2024																											
Προσκλήσεις που διαμορφώθηκαν (βάσει της ΔΕΑ)	Σε συνέχεια των ενεργειών που πραγματοποιήθηκαν τα προηγούμενα χρόνια, στη διάρκεια του 2024 εκδόθηκαν οι κάτωθι προσκλήσεις: <u>Ειδικός στόχος 1.1</u> : Εκδόθηκαν 2 προσκλήσεις <u>Ειδικός στόχος 1.2</u> : Εκδόθηκαν 2 προσκλήσεις <u>Ειδικός Στόχος 4.6</u> : Εκδόθηκε 1 πρόσκληση (πλην επιχειρηματικότητας) <u>Ειδικός Στόχος 5.2</u> : Εκδόθηκε 1 πρόσκληση (πλην επιχειρηματικότητας) <u>Δείκτης Αποτελέσματος</u> : Καμία επιχείρηση δεν εντάχθηκε στις προσκλήσεις που εκδόθηκαν το 2024.																										
Ζητήματα προβλήματα	Δυσκολίες που προέκυψαν (π.χ. αδυναμία εξειδίκευσης σε Περιοχές Παρέμβασης και σε Προτεραιότητες, μικρή συμμετοχή των επιχειρήσεων κ.α.).																										
Προτάσεις επίλυσης προβλημάτων/ βελτιωτικές παρεμβάσεις	Προτεινόμενος τρόπος θεραπείας των προβλημάτων.																										
Παρατηρήσεις, σύγκριση με τα δεδομένα της προηγούμενης έκθεσης, αθροιστικά στοιχεία.	Στην προηγούμενη έκθεση που αφορούσε το έτος 2023 δεν είχε εκδοθεί καμία πρόσκληση. Στη διάρκεια των προηγούμενων ετών στο πλαίσιο των ΔΕΑ πραγματοποιήθηκαν αντιπροσωπευτικές ανά υποκλάδο συναντήσεις με ερευνητικούς φορείς, εκπροσώπους αυτοδιοικητικών αρχών και επιχειρηματικών φορέων καθώς και καινοτόμες ή/και εξωστρεφείς επιχειρήσεις της Δυτικής Μακεδονίας, όπως παρουσιάζεται στους κάτωθι πίνακες. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Τομέας RIS</th><th>Αριθμός συναντήσεων</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ_ΑΛΥΣΙΔΑ</td><td>22</td></tr> <tr> <td>ΑΕΙΦΟΡΟΣ_ΕΝΕΡΓΕΙΑ</td><td>6</td></tr> <tr> <td>ΓΟΥΝΑ</td><td>3</td></tr> <tr> <td>ΟΛΟΙ</td><td>6</td></tr> <tr> <td>ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ_ΚΑΙ_ΚΥΚΛΙΚΗ_ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ</td><td>1</td></tr> <tr> <td>ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ_ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ_ΚΑΙ_ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ_ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ</td><td>6</td></tr> <tr> <td>ΨΗΦΙΑΚΕΣ_ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ</td><td>4</td></tr> <tr> <td>Σύνολο</td><td>48</td></tr> </tbody> </table> Πηγή: Δομή RIS Δυτικής Μακεδονίας <table border="1"> <thead> <tr> <th>Κατηγορία 4πλης έλικας</th><th>Αριθμός συναντήσεων</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.Ερευνητική Κοινότητα</td><td>9</td></tr> <tr> <td>2.Επιχειρηματικός Κόσμος</td><td>28</td></tr> <tr> <td>3.Αυτοδιοικητικές Αρχές</td><td>8</td></tr> </tbody> </table>	Τομέας RIS	Αριθμός συναντήσεων	ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ_ΑΛΥΣΙΔΑ	22	ΑΕΙΦΟΡΟΣ_ΕΝΕΡΓΕΙΑ	6	ΓΟΥΝΑ	3	ΟΛΟΙ	6	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ_ΚΑΙ_ΚΥΚΛΙΚΗ_ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	1	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ_ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ_ΚΑΙ_ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ_ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	6	ΨΗΦΙΑΚΕΣ_ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ	4	Σύνολο	48	Κατηγορία 4πλης έλικας	Αριθμός συναντήσεων	1.Ερευνητική Κοινότητα	9	2.Επιχειρηματικός Κόσμος	28	3.Αυτοδιοικητικές Αρχές	8
Τομέας RIS	Αριθμός συναντήσεων																										
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ_ΑΛΥΣΙΔΑ	22																										
ΑΕΙΦΟΡΟΣ_ΕΝΕΡΓΕΙΑ	6																										
ΓΟΥΝΑ	3																										
ΟΛΟΙ	6																										
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ_ΚΑΙ_ΚΥΚΛΙΚΗ_ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	1																										
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ_ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ_ΚΑΙ_ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ_ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	6																										
ΨΗΦΙΑΚΕΣ_ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ	4																										
Σύνολο	48																										
Κατηγορία 4πλης έλικας	Αριθμός συναντήσεων																										
1.Ερευνητική Κοινότητα	9																										
2.Επιχειρηματικός Κόσμος	28																										
3.Αυτοδιοικητικές Αρχές	8																										

Συνοπτική παρουσίαση των κύκλων ΔΕΑ στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας έτους 2024		
	5.Ερευνητική Κοινότητα & Επιχειρηματικός Κόσμος	2
	6.Ερευνητική Κοινότητα & Αυτοδιοικητικές Αρχές	1
	Σύνολο	48
Πηγή: Δομή RIS Δυτικής Μακεδονίας		

3. Έκδοση προσκλήσεων και υλοποίηση δράσεων Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται συνοπτική παρουσίαση στοιχείων για τις εκδοθείσες προσκλήσεις, σωρευτικά μέχρι και 31/12/2024, και την πρόοδο υλοποίησης των δράσεων της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης στο πλαίσιο του Περιφερειακού Προγράμματος Δυτικής Μακεδονίας καθώς και των τομεακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ («Ανταγωνιστικότητα», «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση») που αφορούν την Περιφέρεια.

Τα στοιχεία παρουσιάζονται ανά Πρόγραμμα και Ειδικό Στόχο καθώς και ανά Κατηγορία Παρέμβασης για το ΠΔΑΜ. Για κάθε πρόσκληση καταγράφονται:

- Ο τομέας (ή οι τομείς) προτεραιότητας τον οποίον (τους οποίους) αφορά η πρόσκληση,
- Η δημόσια δαπάνη της πρόσκλησης,
- Ο αριθμός των ενταγμένων έργων Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης και το ύψος προϋπολογισμού τους,
- Οι νομικές δεσμεύσεις των έργων αυτών και
- Οι πιστοποιηθείσες δαπάνες.

Σημειώνεται ότι οι προϋπολογισμοί εκφράζονται με όρους δημόσιας δαπάνης (ΔΔ).

Πίνακας 1. Οικονομικά στοιχεία προσκλήσεων, στοιχεία εντάξεων, νομικών δεσμεύσεων και δαπανών (πηγή ΟΠΣ)

	Ειδικός Στόχος/ Κατηγορία Παρέμβασης	Πρόσκληση	Τομείς προτεραιότητας	ΔΔ πρόσκλησης	Αριθμός ενταγμένων έργων	Δημόσια δαπάνη ενταγμένων έργων	Νομικές δεσμεύσεις	Πιστοποιηθείσες δαπάνες
Περιφερειακό Πρόγραμμα Δυτική Μακεδονίας	Ε.Σ. 1.1	005 - Ενίσχυση των υποδομών και δομών στήριξης της ΕΤΑΚ/ Ενίσχυση της Περιφερειακής Δομής της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης	Όλοι	1.200.000	1	1.179.559	-	
		019 - Ενίσχυση των υποδομών και δομών στήριξης της ΕΤΑΚ/Ερευνητικές υποδομές	Όλοι	6.000.000	1	5.999.998	169.408,80	
	Υποσύνολο Ε.Σ. 1.1			7.200.000	2	7.179.557	169.408,80	
	Ε.Σ. 1.2	020 - Ενίσχυση ανάπτυξης εφαρμογών και υπηρεσιών προς πολίτες και επιχειρήσεις (Μεταφερόμενα)	ΤΠΕ		4	2.201.630,60	241.973,60	
		045 - Ενίσχυση ανάπτυξης εφαρμογών και υπηρεσιών προς πολίτες και επιχειρήσεις (Μεταφερόμενα Β')	ΤΠΕ		1	52.715,50	-	
	Υποσύνολο Ε.Σ. 1.2				5	2.254.346,10	241.973,60	

	Ειδικός Στόχος/ Κατηγορία Παρέμβασης	Πρόσκληση	Τομείς προτεραιότητας	ΔΔ πρόσκλησης	Αριθμός ενταγμένων έργων	Δημόσια δαπάνη ενταγμένων έργων	Νομικές δεσμεύσεις	Πιστοποιηθείσες δαπάνες
	Ε.Σ. 4.6	29 - Προστασία, ανάδειξη και προβολή της φυσικής κληρονομιάς και του οικοτουρισμού - ΜΕΤΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ	Τουρισμός		5	3.720.943,20	1.348.573,10	
		30-Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης - ΜΕΤΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ	Τουρισμός		1	424.990,00	287.481,60	
	Υποσύνολο Ε.Σ. 4.6				6	4.145.933,20	1.636.054,70	
	Ε.Σ. 5.2	42 - Προστασία, ανάδειξη και διαχείριση των περιοχών Natura 2000 / ΟΧΕ Λιμνών και Ποταμών - ΜΕΤΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ	Τουρισμός		1	228.996,00	-	
		43 - Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής της δημόσιας τουριστικής περιουσίας / ΟΧΕ λιμνών και ποταμών - ΜΕΤΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ	Τουρισμός		1	432.580,00	432.580,00	139.057,28
	Υποσύνολο Ε.Σ. 5.2				2	661.576,00	432.580,00	139.057,28
	Σύνολο ΠΕΠ			7.200.000	15	14.241.412,72	2.480.017,10	139.057,28

	Ειδικός Στόχος/ Κατηγορία Παρέμβασης	Πρόσκληση	Τομείς προτεραιότητας	ΔΔ πρόσκλησης	Αριθμός ενταγμένων έργων	Δημόσια δαπάνη ενταγμένων έργων	Νομικές δεσμεύσεις	Πιστοποιηθείσες δαπάνες
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ (στοιχεία για την Περιφέρεια Δ. Μακεδονίας)	Ε.Σ. 1.1	Ερευνώ - Καινοτομώ	Όλοι	300.000.000				
	Υποσύνολο Ε.Σ. 1.1							
	Ε.Σ. 1.3 ²	Πράσινος Μετασχηματισμός ΜμΕ	Όλοι	300.000.000	16	4.327.922	4.327.922	
		Πράσινη Παραγωγική Επένδυση ΜμΕ	Όλοι	400.000.000	79	4.039.490	4.039.490	
		Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Τουριστικών ΜμΕ	Πολιτισμός Τουρισμός και Δημιουργικές Βιομηχανίες	160.000.000				
		Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων ΜμΕ	Όλοι	190.000.000				
	Υποσύνολο Ε.Σ. 1.3			1.050.000.000	95	8.367.412	8.367.412	
	Σύνολο Αντ/τα			1.350.000.000	95	8.367.412	8.367.412	
ΠΔΑΜ (στοιχεία για την Περιφέρεια Δ. Μακεδονίας)	Κ.Π. 1 ³	Κόμβος καινοτομίας για το πράσινο Η2 και την αποθήκευση ενέργειας στην ΔΜ	Αειφόρος Ενέργεια	18.000.000	1	19.799.974	2.992.985	
		Στήριξη ενεργειακών κοινοτήτων για την ανάπτυξη δράσεων αυτοπαραγωγής (ενεργειακές κοινότητες)	Αειφόρος Ενέργεια	41.795.000 (16.380.000 για την ΠΔΜ)	1	5.411.327		

² Ο αριθμός ενταγμένων έργων και η δημόσια δαπάνη αυτών αφορά το σύνολο των πράξεων, εκ των οποίων ένα σημαντικό μέρος κατευθύνεται σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης.

³ Κατηγορία Παρέμβασης 1: Έρευνα – Καινοτομία – Προηγμένες Τεχνολογίες

	Ειδικός Στόχος/ Κατηγορία Παρέμβασης	Πρόσκληση	Τομείς προτεραιότητας	ΔΔ πρόσκλησης	Αριθμός ενταγμένων έργων	Δημόσια δαπάνη ενταγμένων έργων	Νομικές δεσμεύσεις	Πιστοποιηθείσες δαπάνες
		Πράσινο κέντρο δεδομένων και υπερυπολογιστή Δυτικής Μακεδονίας	Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών	20.000.000	1	21.990.857		
		Ζώνη Καινοτομίας Δυτικής Μακεδονίας/ Τεχνολογικό Πάρκο		11.000.000				
		Green HiPo - Σημαντικό Έργο Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ) στην αλυσίδα αξίας των τεχνολογιών υδρογόνου	Αειφόρος Ενέργεια	24.000.000				
	Υποσύνολο Κ.Π. 1							
	Κ.Π.2⁴							
	Υποσύνολο Κ.Π. 2							
	Σύνολο ΠΔΑΜ			194.795.000	3	47.202.158	2.992.985	
	ΣΥΝΟΛΟ			1.551.995.000	113	69.810.983	13.840.414	139.057

⁴ Κατηγορία Παρέμβασης 2: Ανταγωνιστικότητα ΠΜΕ & ΜΜΕ – Ψηφιακός μετασχηματισμός επιχειρήσεων

4. Δείκτες πλαισίου - Regional Innovation Scoreboard

Το Regional Innovation Scoreboard (RIS) αξιολογεί τις επιδόσεις καινοτομίας των Ευρωπαϊκών περιφερειών χρησιμοποιώντας 21 δείκτες από τους 32 του European Innovation Scoreboard. Σημειώνεται ότι τα στοιχεία προέρχονται από την έκθεση του 2023, η οποία είναι και η πλέον πρόσφατη.

Στην έκδοση του Πίνακα Βαθμολογιών του Περιφερειακού Δείκτη Καινοτομίας (ΠΔΚ) 2023 (Regional Innovation Scoreboard-2023) η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας συνεχίζει να κατατάσσεται στην κατηγορία της «αναδυόμενης περιφέρειας σε θέματα καινοτομίας», όπως και στην προηγούμενη του 2021, (μετά τις αλλαγές στη μεθοδολογία και στον αριθμό δεικτών που πραγματοποιήθηκε σε σχέση με το 2019). Βρίσκεται στην 178η θέση στο σύνολο των 239 περιφερειών, από 211η το 2021.

NUTS	Περιφέρεια	ΠΔΚ (RII)	Κατάταξη	Ομάδα Επίδοσης ⁵	Μεταβολή*
EL53	Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	69,3	178	Emerging Innovator +	25,2

* Σε σχέση με την 2016

Με βάση τα στοιχεία της έκδοσης του 2023 η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας παρουσιάζει υστέρηση στις επιδόσεις του Περιφερειακού Δείκτη Καινοτομίας τόσο σε σχέση με το εθνικό (87,2%) όσο και το ευρωπαϊκό (69,3%) επίπεδο. Παρ' όλα αυτά οι επιδόσεις της έχουν αυξηθεί σε σχέση με το 2016 κατά 50,79% όπως φαίνεται από τον Περιφερειακό Δείκτη Καινοτομίας (Regional Innovation Index - RII), ο οποίος από 0,252 διαμορφώθηκε στην τιμή των 0,380 (Πίνακας 2).

Πίνακας 2: Regional Innovation Scoreboard για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

Δείκτης	Κανονικοποιημένη βαθμολογία ⁶	Συγκριτικά με:	
		ΕΛ ⁷	ΕΕ ⁸
Πληθυσμός με τριτοβάθμια εκπαίδευση	0.521	88	99
Δια βίου μάθηση	0,087	92	23
Διεθνείς επιστημονικές συνδημοσιεύσεις	0,172	60	56
Επιστημονικές δημοσιεύσεις με τις περισσότερες αναφορές	0,881	174	161

⁵ Οι περιφέρειες κατατάσσονται σε τέσσερις κατηγορίες σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ:

- Innovation Leaders: περιφέρειες με σχετική επίδοση μεγαλύτερη του 125% του μ.ο. της ΕΕ
- Strong Innovators: περιφέρειες με σχετική επίδοση μεταξύ του 100% και του 125% του μ.ο. της ΕΕ
- Moderate Innovators: περιφέρειες με σχετική επίδοση μεταξύ του 70% και του 100% του μ.ο. της ΕΕ
- Emerging Innovators: περιφέρειες με σχετική επίδοση μικρότερη του 70% του μ.ο. της ΕΕ

⁶ Η περιφέρεια της Ε.Ε. με την καλύτερη επίδοση σε ένα συγκεκριμένο κριτήριο έχει κανονικοποιημένη βαθμολογία «1» ενώ η περιφέρεια με τη χειρότερη επίδοση -στο συγκεκριμένο κριτήριο- έχει βαθμό «0».

⁷ Μέσος όρος Ελλάδας: 100

⁸ Μέσος όρος ΕΕ: 100

Δείκτης	Κανονικοποιημένη βαθμολογία ⁶	Συγκριτικά με:	
		ΕΛ ⁷	ΕΕ ⁸
Άτομα με ψηφιακές δεξιότητες πέραν των βασικών	0,339	94	72
Δαπάνες Ε&Α στον δημόσιο τομέα	0,417	72	73
Δαπάνες Ε&Α στον επιχειρηματικό τομέα	0,198	43	29
Δαπάνες καινοτομίας εκτός Ε&Α στις ΜΜΕ	0,458	89	113
Δαπάνες καινοτομίας ανά απασχολούμενο	0,405	76	67
Απασχολούμενοι ειδικοί σε ΤΠΕ	n/a	n/a	n/a
ΜΜΕ που εισάγουν καινοτομίες προϊόντων	0,986	99	177
ΜΜΕ που εισάγουν καινοτομίες στις επιχειρησιακές διαδικασίες	0,972	97	151
Καινοτόμες ΜΜΕ που συνεργάζονται με άλλες	0,731	95	150
Ερευνητικές συνδημοσιεύσεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα	0,439	93	112
Αιτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας	0,06	22	10
Αιτήσεις για εμπορικά σήματα	0,18	42	36
Αιτήσεις για καταχώρηση σχεδίων προϊόντος	0,387	127	67
Απασχόληση σε δραστηριότητες έντασης γνώσης	0	0	0
Απασχόληση σε καινοτόμες ΜΜΕ	0,658	79	115
Πωλήσεις καινοτόμων προϊόντων, νέων στην αγορά και νέων στην επιχείρηση	0,664	76	138
Αέριες εκπομπές από λεπτά σωματίδια στη βιομηχανία	0,523	119	87
Περιφερειακός Δείκτης Καινοτομίας (ΠΔΚ-RII) 2023	0.380	--	--
ΠΔΚ 2023 (ίδιο έτος)	--	87.2	69.3
ΠΔΚ 2023 (σε σχέση με ΕΕ 2016)	--	--	75.2
Περιφερειακός Δείκτης Καινοτομίας (ΠΔΚ-RII) 2016	0.252	--	--
ΠΔΚ 2016 (σε σχέση με ΕΕ 2016)	--	78.1	50.0
ΠΔΚ - αλλαγή μεταξύ 2016 και 2023	--	9.1	25.2

Πηγή: Regional Innovation Scoreboard 2023, Επεξεργασία Δομή στήριξης RIS -ΠΤΑ Δυτικής Μακεδονίας

Αναφορικά με τη διαχρονική εξέλιξη των τιμών⁹ των 21 επιμέρους δεικτών που συνθέτουν τον Περιφερειακό Δείκτη Καινοτομίας, ακολουθεί ο πίνακας 3.

Με βάση τα στοιχεία αυτά, βελτίωση άνω του 100% καταγράφεται στους δείκτες <Οι πιο αναφερόμενες επιστημονικές δημοσιεύσεις>, <Δαπάνες Ε&Α ιδιωτικού τομέα>, <ΜΜΕ που εισάγουν καινοτομίες προϊόντων>, <Κοινές δημοσιεύσεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα> και <Αιτήσεις εμπορικών σημάτων> με πιο σημαντική αυτή του δείκτη <Οι πιο αναφερόμενες επιστημονικές δημοσιεύσεις>¹⁰, του οποίου η βελτίωση ανέρχεται στο 281,85%.

⁹ Σημειώνεται ότι τα στοιχεία αφορούν τις τιμές σε σχέση με την ΕΕ28 για τα έτη 2016-2023 και έτος βάσης το 2016 (=100).

¹⁰ Σημ. Κρίνοντας από τις μεταβολές των επιμέρους δεικτών σε σχέση με τις προηγούμενες εκδόσεις διαφαίνεται πως σημαντικό ρόλο παίζει η διαθεσιμότητα των στοιχείων που κάποιες χρονιές παρουσιάζουν ελλείψεις. Πχ. Διακύμανση της τιμής του δείκτη <Οι πιο αναφερόμενες επιστημονικές δημοσιεύσεις>, του οποίου η βελτίωση

Πίνακας 3. Διαχρονική εξέλιξη δεικτών καινοτομίας στην ΠΔΜ, 2016-2023

Δείκτης Καινοτομίας		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Ποσοστιαία μεταβολή 2016-2023
1	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	99,16	99,16	99,16	99,16	99,16	99,16	99,16	99,16	0,00%
2	Δια βίου μάθηση	23,47	23,47	23,47	23,47	23,47	23,47	23,47	23,47	0,00%
3	Διεθνείς επιστημονικές δημοσιεύσεις συν	39,22	43,61	32,65	36,61	36,10	41,00	55,28	77,87	98,55%
4	Επιστημονικές δημοσιεύσεις με τις περισσότερες αναφορές	40,79	143,97	117,24	101,10	73,26	47,95	164,88	155,75	281,85%
5	Πάνω από το μέσο όρο ψηφιακές δεξιότητες	70,35	74,50	73,76	68,25	72,36	77,33	78,80	72,11	2,50%
6	Δαπάνες Ε&Α δημόσιου τομέα	60,24	60,24	66,08	66,08	53,94	61,45	60,24	75,70	25,66%
7	Δαπάνες Ε&Α ιδιωτικού τομέα	12,22	12,22	19,32	19,32	19,32	29,93	25,92	31,15	154,95%
8	Δαπάνες καινοτομίας εκτός Ε&Α	135,51	135,51	135,51	161,85	161,85	131,67	131,67	109,39	-19,28%
9	Δαπάνες καινοτομίας ανά απασχολούμενο	45,19	45,19	45,19	50,00	50,00	58,29	58,29	77,56	71,63%
10	Απασχολούμενοι ειδικοί ΤΠΕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
11	ΜΜΕ που εισάγουν καινοτομίες προϊόντων	112,20	112,20	112,20	93,68	93,68	124,62	124,62	225,39	100,88%
12	ΜΜΕ που εισάγουν καινοτομίες στις επιχειρησιακές διαδικασίες	138,96	138,96	138,96	106,31	106,31	129,17	129,17	216,61	55,88%
13	Καινοτόμες ΜΜΕ που συνεργάζονται	187,73	187,73	187,73	251,95	251,95	134,80	134,80	196,69	4,77%
14	Κοινές δημοσιεύσεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα	62,11	70,39	75,58	73,49	83,05	93,75	107,08	129,59	108,66%
15	Αιτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ΡCT	21,07	0,00	31,80	44,78	22,70	23,07	18,81	8,89	-57,81%
16	Αιτήσεις εμπορικών σημάτων	17,60	25,82	19,31	18,31	27,53	49,14	50,89	44,37	152,05%
17	Εφαρμογές σχεδιασμού	38,59	13,97	0,00	0,00	0,00	0,00	58,07	59,99	55,46%
18	Απασχόληση σε δραστηριότητες έντασης γνώσης	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
19	Απασχόληση σε καινοτόμες επιχειρήσεις	66,83	66,83	66,83	78,73	78,73	83,86	83,86	128,87	92,82%
20	Πωλήσεις καινοτόμων προϊόντων	136,68	136,68	136,68	274,97	274,97	113,20	113,20	182,63	33,62%
21	Εκπομπές αερίων από λεπτά σωματίδια	11,75	65,44	4,58	40,40	15,32	49,96	131,79	137,95	1074,33%
	Σύνθετος Δείκτης Καινοτομίας (Summary Innovation Index)	49,97	54,50	52,30	59,14	58,27	51,34	65,06	75,19	50,47%

ανέρχεται στο 281,85%, όταν στην προηγούμενη έκδοση είχε καταγραφεί μείωση της τάξης του -49,61% <μια εικόνα τελείως διαφορετική από την έκθεση που αφορούσε τα έτη 2011-2019>.

Πηγή: <https://ec.europa.eu/research-and-innovation/en/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard/eis> (ημ. Λήψης 30/10/2023) , Επεξεργασία Δομή στήριξης RIS -ΠΤΑ Δυτικής Μακεδονίας.

Παρακολουθώντας την εξέλιξη του Σύνθετου Δείκτη Καινοτομίας (Summary Innovation Index) την περίοδο 2016 – 2023 παρατηρούμε ότι συγκριτικά με τις υπόλοιπες ελληνικές περιφέρειες η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας ανήλθε στην 8η από την 12η θέση που βρίσκονταν το 2021, καθώς ο Σύνθετος Δείκτης καινοτομίας παρουσίασε τη μεγαλύτερη θετική ποσοστιαία μεταβολή. Η τιμή του δείκτη μεταξύ των δύο αυτών ετών αυξήθηκε κατά 46,46% (από 51,34 το 2021 σε 75,19 το 2023). (Πίνακας 4)

Πίνακας 4. Διαχρονική εξέλιξη του Σύνθετου Δείκτη Καινοτομίας στις ελληνικές περιφέρειες, 2016 – 2023. (Summary Innovation Index)

Περιφέρειες	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Θέση στο σύνολο των 13ων ελληνικών περιφερειών	Ποσοστιαία μεταβολή 2023-2021 Innovation index
Δυτική Μακεδονία	49,97	54,50	52,30	59,14	58,27	51,34	65,06	75,19	8	46,46%
Νότιο Αιγαίο	45,61	39,82	45,58	39,91	39,63	48,04	55,29	60,09	13	25,09%
Ανατολική Μακεδονία-Θράκη	49,88	48,59	51,12	58,10	60,13	63,49	68,73	74,52	10	17,38%
Στερεά Ελλάδα	52,41	51,96	51,23	56,40	59,20	65,10	66,15	75,15	9	15,43%
Ήπειρος	52,03	56,48	50,37	61,72	67,90	73,91	76,10	85,09	4	15,12%
Πελοπόννησος	46,18	49,23	49,57	58,63	62,64	67,50	65,30	76,99	7	14,05%
Δυτική Ελλάδα	62,10	63,02	61,55	71,16	71,87	76,36	80,98	83,00	5	8,70%
Αττική	75,67	76,21	76,19	82,72	86,66	92,65	97,11	97,62	1	5,37%
Κεντρική Μακεδονία	61,70	61,23	62,46	74,49	80,85	82,71	89,63	86,55	3	4,65%
Θεσσαλία	52,57	54,49	53,18	65,34	68,92	77,72	81,19	78,46	6	0,96%
Κρήτη	75,69	74,81	79,30	87,29	91,13	91,46	97,08	89,41	2	-2,25%
Βόρειο Αιγαίο	51,73	51,35	52,28	59,68	59,47	66,74	71,18	62,36	11	-6,56%
Ιόνια Νησιά	46,48	46,86	47,66	58,28	62,49	66,31	67,14	60,50	12	-8,76%
ΕΛΛΑΔΑ	63,98	64,75	64,89	72,19	75,21	80,69	85,73	86,22		

Πηγή: <https://ec.europa.eu/research-and-innovation/en/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard/eis> , Επεξεργασία Δομή στήριξης RIS -ΠΤΑ Δυτικής Μακεδονίας

5. Συμπεράσματα - Προτάσεις

Τα συμπεράσματα που αναφέρονται στο κεφάλαιο αυτό αφορούν (ενδεικτικά):

- την εφαρμογή της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (μέθοδος, συμμετοχές, αποτελέσματα),
- την έκδοση προσκλήσεων προς τους δυνάμει δικαιούχους, την υποβολή προτάσεων από τους τελευταίους και τις εντάξεις έργων,
- την υλοποίηση των δράσεων έξυπνης εξειδίκευσης (οικονομικό και φυσικό αντικείμενο),
- τα προβλήματα που εντοπίστηκαν σε όλο τον κύκλο ζωής των δράσεων έξυπνης εξειδίκευσης.

Αντίστοιχα οι προτάσεις θα επικεντρωθούν κυρίως: α) στην επίλυση των προβλημάτων που έχουν διαπιστωθεί, β) στην αναβάθμιση των διαδικασιών ενεργοποίησης και υλοποίησης των δράσεων έξυπνης εξειδίκευσης.

Τα αναφερόμενα στο κεφάλαιο αυτό θα αποτελέσουν τη βάση για την άντληση των κατάλληλων διδαγμάτων και την ανάδειξη καλών πρακτικών.

Αν και στη διάρκεια του έτους αναφοράς (2024) δεν πραγματοποιήθηκε καμία Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης, οι κύκλοι διαβουλεύσεων που πραγματοποιήθηκαν από τη Δομή RIS του ΠΤΑ τα προηγούμενα χρόνια στο πλαίσιο των ΔΕΑ ανέδειξαν τη σημασία της σε βάθος γνώσης του τοπικού οικοσυστήματος καινοτομίας (χαρτογράφηση), της πραγματοποίησης κατ' ιδίαν προπαρασκευαστικών συναντήσεων με όλα τα μέλη της 4πλης έλικας (διαζώσης ή και διαδικτυακά) γεγονός που συμβάλλει στην καλλιέργεια εμπιστοσύνης μεταξύ των εμπλεκόμενων μελών, καθώς και της δυνατότητας κατάθεσης των προτάσεων – ιδεών σε ηλεκτρονική φόρμα (ασύγχρονη ΔΕΑ). Ενδιαφέροντα αποτελέσματα προέκυπταν και όταν τα μέρη της 4πλης έλικας συμμετείχαν σε ειδικά στοχευμένες εκδηλώσεις (εργαστήρια, συζητήσεις, ημερίδες) στο πλαίσιο των οποίων δίνονταν η ευκαιρία πιο ουσιαστικής γνωριμίας των εκάστοτε συμμετεχόντων (αναγνώριση δυνατοτήτων, γνωστοποίηση αναγκών), και δημιουργούνταν συνθήκες για περαιτέρω συνεργασίες.

Το σύνολο των εισερχομένων επεξεργαζόταν από το περιφερειακό όργανο που συστάθηκε για την παρακολούθηση εφαρμογής της RIS, τη Δομή RIS/ΠΤΑ ΔΜ και διαμορφώνονταν τα εκάστοτε συμπεράσματα – κείμενα ανά τομέα προτεραιότητας. Μέχρι 31/12/2024 δεν είχε συσταθεί Συμβουλευτική Ομάδα (Σ.Ο.) για κάθε ξεχωριστό τομέα προτεραιότητας. Για τη σύνταξη πληρέστερων κειμένων βάσης για κάθε έναν τομέα προτεραιότητας και ακολουθώντας τις γενικές συστάσεις, πρόκειται να συσταθούν αρμόδιες Σ.Ο. την επόμενη χρονιά.

Για την περισσότερο στοχευμένη έκδοση προσκλήσεων από την ΕΥΔ ΔΜ προτείνεται να προτυποποιηθεί η διαδικασία συγκέντρωσης και διαμοίρασης των στοιχείων μεταξύ των αρμόδιων περιφερειακών οργάνων ώστε να επιτυγχάνεται η ενσωμάτωσή τους στο σχεδιασμό των αντίστοιχων προσκλήσεων. Επίσης σημαντική είναι η ενεργός συμμετοχή του περιφερειακού οργάνου στη διαδικασία σχεδιασμού των προσκλήσεων με την εκάστοτε ΕΥΔ και τον εκάστοτε ΕΦΔ.

Αναφορικά με τη διατήρηση του κλίματος εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών επισημαίνεται η αναγκαιότητα του μικρού χρονικού διαστήματος μεταξύ υλοποίησης των ΔΕΑ και της έκδοσης των σχετικών προσκλήσεων.

Σχετικά με την υλοποίηση των δράσεων έξυπνης εξειδίκευσης (οικονομικό και φυσικό αντικείμενο), είναι καταλυτικής σημασίας η εμπλοκή του ΕΦΔ σε όλες τις δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης που αφορούν στις επιχειρήσεις, για λόγους ταχύτητας υλοποίησης και τεχνικής υποστήριξης κατά την υλοποίηση των πράξεων.